

**СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ СПОРТИВНОЇ ЛЕКСИКИ
НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ**

Поліщук Людмила Петрівна

к.пед.н., доцент

Пушкар Тетяна Миколаївна

к.пед.н., доцент

Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

Анотація. У роботі розглянуто специфіку та основні труднощі відтворення англomовної спортивної лексики при перекладі українською мовою. Аналізується спортивна термінологія та професійний сленг, що функціонують у сучасному медіадискурсі. Визначено ключові перекладацькі трансформації, які забезпечують адекватність передачі змісту. Окрему увагу приділено проблемі збереження динаміки та емоційного забарвлення тексту при перекладі спортивної лексики на українську мову.

Ключові слова: письмовий переклад, прийоми перекладу, сленг, спортивна лексика, спортивні терміни.

При перекладі спортивних термінів, що мають в своєму складі власні імена (географічні назви, імена та прізвища), прийнято застосовувати прийом *транскодування* (dribbling – дриблінг, foul – фол, record – рекорд, free style – фрістайл). Він є одним з найпростіших прийомів перекладу, але трудність полягає в тому, що в українській мові просто не існує деяких звуків для передачі звуків англійської мови. Тобто, українська транскрипція не може на сто відсотків передати звучання англійського імені. Наприклад, прізвище автогонщика Льюїса Хемілтона (Lewis Hamilton) у багатьох джерелах може зустрітися як Гамільтон і Хемілтон.

Калькування застосовується при перекладі складних за структурою

термінів (qualifying event – кваліфікаційне змагання, quarter final – чверть фіналу).

Описовий переклад застосовується при перекладі новітніх авторських термінів-неологізмів (boundary – лінія, що обмежує межі траси, chest-shot – кидок обома руками від грудей).

Якщо тому чи іншому термінові немає точного еквівалента, або коли калькування, транслітерація чи описовий переклад є недоречними, можливими є застосування прийомів перекладу, як **конкретизація** та **генералізація**. Наприклад, «вдаряти м'яч» може відноситися до різних ситуативних умов, але на противагу цьому в англійській мові це поняття матиме різні більш вузькі за значенням одиниці, в залежності від контексту (to kick a ball – вдаряти м'яч ногою, to head a ball – вдаряти м'яч головою, to hit a ball – відбивати м'яч, to return a ball – повертати м'яч). А от використання прийому генералізації вихідного значення використовується в тих випадках, коли міра інформаційної впорядкованості вихідної одиниці вища за міру впорядкованості одиниці, що відповідає їй за змістом у мові перекладу. Наприклад, вести м'яч – to move forward the ball. Також поширеним прийомом при перекладі термінів є **інверсія**, тобто змінюється порядок слів аби привернути увагу до певних конкретних елементів (synthetic track – доріжка з синтетичним покриттям, middle distance runner – бігун на середню дистанцію). Поширеним є також використання сленгових виразів, що є складним моментом для перекладача. Описуючи змагання, коментатори можуть вживати яскраво-забарвлені вислови, а фанати використовувати такі вирази, які відомі тільки самим відданим уболівальникам. Наприклад, справжній футбольний фанат при нульовому рахунку скаже «nil-nil», а не «zero-zero». Особливі труднощі при перекладі спортивної спрямованості так само складають семантичні нюанси термінології. Багатозначність є однією з особливостей спортивної термінології. Ця група лексики, яка зустрічається як в рамках одного виду спорту, так і різних дисциплінах, є ще однією проблемною зоною спортивного перекладу.